

SKLEPI

IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2018/1134

z dne 5. julija 2018

v zvezi z uporabo člena 34 Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta za javna naročila, oddana za določene dejavnosti, povezane z maloprodajo električne energije in zemeljskega plina v Češki republiki

(notificirano pod dokumentarno številko C(2018) 4194)

(Besedilo v češkem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU),

ob upoštevanju Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev, ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES ⁽¹⁾ in zlasti člena 35(3) Direktive,

ob upoštevanju prošnje, ki jo je predložila Češka republika,

po posvetovanju s Svetovalnim odborom za javna naročila,

ob upoštevanju naslednjega:

1. DEJANSKO STANJE

ZAHTEVEK

- (1) Dne 2. novembra 2016 je Češka republika (v nadaljnjem besedilu: prijavitelj) Komisiji predložila zahtevek v skladu s členom 35(1) Direktive 2014/25/EU (v nadaljnjem besedilu: zahtevek).
- (2) Zahtevek se nanaša na naslednje dejavnosti, navedene v njem:
 - (a) maloprodajo električne energije velikim odjemalcem s „samodejnimi stalnimi meritvami“, A, ali „ročnimi stalnimi meritvami“, B, ki od dobaviteljev prejema individualizirane ponudbe (v nadaljnjem besedilu: maloprodaja električne energije velikim odjemalcem);
 - (b) maloprodajo električne energije malim poslovnim odjemalcem in gospodinjstvom z „nestalnimi meritvami“, C, ki od dobaviteljev prejema standardizirane ponudbe (v nadaljnjem besedilu: maloprodaja električne energije malim odjemalcem);
 - (c) maloprodajo zemeljskega plina velikim odjemalcem s (i) samodejnimi stalnimi meritvami, bodisi z daljinskim (A) bodisi mesečnim (B) odčitavanjem, z letno porabo vsaj 4,2 GWh, ali z (ii) neintervalnimi meritvami z mesečnim odčitavanjem z letno porabo med 0,63 GWh in 4,2 GWh, ki od dobaviteljev običajno prejema individualizirane ponudbe (v nadaljnjem besedilu: maloprodaja zemeljskega plina velikim odjemalcem);
 - (d) maloprodajo zemeljskega plina malim poslovnim odjemalcem in gospodinjstvom z neintervalnimi meritvami z odčitavanjem, ki ni mesečno odčitavanje, z letno porabo pod 0,63 GWh, ki od dobaviteljev običajno prejema standardizirane ponudbe (v nadaljnjem besedilu: maloprodaja zemeljskega plina malim odjemalcem).
- (3) Zahtevku je bil priložen dopis nacionalnega urada za varstvo konkurence (v nadaljnjem besedilu: NUVK) Češke republike z dne 30. septembra 2016 in dopolnilni dopis tega urada z dne 14. junija 2017 (v nadaljnjem besedilu: mnenje NUVK).

⁽¹⁾ UL L 94, 28.3.2014, str. 243.

- (4) V dopisu z dne 30. septembra 2016, ki ga je NUVK izdal v odgovor na zahtevek češkega ministrstva za industrijo in trgovino za mnenje o prošnji za izjemo za maloprodajo električne energije in plina v Češki republiki od področja uporabe Direktive 2014/25/EU, je NUVK navedel, da ni imel dovolj časa za preučitev sektorja na zadevnih področjih, kar bi mu omogočilo vpogled v položaj na zadevnih trgih in pripravo odgovora na zahtevek ministrstva. NUVK je v navedenem dopisu zavzel stališče, da za izjemo za prodajo plina in električne energije končnim odjemalcem v Češki republiki v skladu s členom 34 lahko velja, da ne bi smela imeti negativnega učinka na konkurenco na teh trgih. Ta ugotovitev organa ⁽¹⁾ temelji na predloženi dokumentaciji ministrstva za industrijo in trgovino. V tem oziru si organ pridržuje pravico, da ponovno preuči svoje mnenje v primeru strukturnih ali temeljnih sprememb na zadevnih trgih ali sprememb podatkov, ki so osnova za informacije, predložene organu.
- (5) Dopolnilni dopis NUVK z dne 14. junija 2017 je temeljil na drugih predloženih dokumentih Češke republike in podatkih, ki jih je posredoval neodvisni operater trga in tudi nekatera podjetja, ki delujejo na zadevnih trgih, vključno s skupino ČEZ in podjetjem Pražská plynárenská. Dopolnilni dopis se je zlasti skliceval na številne pomisleke Komisije v zvezi z maloprodajnim trgom električne energije za male odjemalce, kot so visoka tržna koncentracija, malo menjav odjemalcev in vertikalna integracija skupine ČEZ. Dopolnilni dopis se zaključuje z ugotovitvijo, da nič ne preprečuje, da bi vsi trgi iz zahtevka bili izvzeti iz uporabe direktive.
- (6) Zahtevku je bilo priloženo tudi poročilo svetovalnega podjetja ⁽²⁾ (v nadaljnjem besedilu: svetovalno poročilo).
- (7) Komisija je prijavitelju posredovala zahteve po dodatnih informacijah, in sicer 31. januarja 2017, 24. marca 2017, 27. marca 2017, 21. aprila 2017, 1. junija 2017, 28. junija 2017 in 21. decembra 2017, na katere je prijavitelj odgovoril 16. februarja 2017, 28. marca 2017, 31. marca 2017, 3. maja 2017, 10. maja 2017, 9. junija 2017, 1. avgusta 2017 in 12. aprila 2018. Poleg tega se je Komisija na prošnjo prijavitelja sestala z njegovimi predstavniki, in sicer 31. januarja 2017, 28. februarja 2017, 29. marca 2017, 30. maja 2017 in 9. junija 2017. Prijavitelj je 27. januarja 2017 posredoval tudi dodatne informacije.

2. PRAVNI OKVIR

- (8) Direktiva 2014/25/EU se uporablja za oddajo javnih naročil za opravljanje dejavnosti, povezanih z maloprodajo električne energije in plina, razen če je ta dejavnost izvzeta v skladu s členom 34 navedene direktive.
- (9) Direktiva 2014/25/EU določa, da se za javna naročila, katerih namen je omogočiti izvajanje ene od dejavnosti, za katere velja direktiva, direktiva ne uporablja, če je dejavnost v državi članici, v kateri se opravlja, neposredno izpostavljena konkurenci na trgih, do katerih dostop ni omejen. Neposredna izpostavljenost konkurenci se oceni na podlagi objektivnih meril, pri čemer se upoštevajo posebne značilnosti zadevnega sektorja.

3. OCENA

3.1 NEOMEJEN DOSTOP DO TRGA

- (10) Šteje se, da dostop do trga ni omejen, če zadevna država članica pri odpiranju določenega sektorja ali njegovega dela konkurenci izvaja in uporablja ustrezno zakonodajo Unije. Ta zakonodaja je navedena v Prilogi III k Direktivi 2014/25/EU. V zvezi s sektorjem električne energije ta zakonodaja obsega Direktivo 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾. V zvezi s sektorjem zemeljskega plina ta zakonodaja obsega Direktivo 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾.
- (11) Češka republika je prenesla Direktivo 2009/72/ES in Direktivo 2009/73/ES v svojo nacionalno zakonodajo z aktom št. 458/2000 zb. o pogojih poslovanja in državne uprave na trgih energije (v nadaljnjem besedilu: energetska zakon) ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Na tem mestu „organ“ pomeni NUVK.

⁽²⁾ Poročilo podjetja Charles River and Associates z dne 9. oktobra 2016 z naslovom „An Economic Assessment of the Extent of Competition on the Czech Markets for Retail supply of Electricity and Gas“ (*Ekonomska ocena obsega konkurence na češkem trgu maloprodaje električne energije in plina*).

⁽³⁾ Direktiva 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 55).

⁽⁴⁾ Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 94).

⁽⁵⁾ Na voljo na <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-458> in http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=458/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

- (12) Dne 7. decembra 2017 je Komisija na ministra za zunanje zadeve Češke republike naslovila uradni opomin (sklic na postopek ugotavljanja kršitev št. 2017/2152) v zvezi z nepravilnim prenosom Direktive 2009/72/ES in Direktive 2009/73/ES v češki pravni red. Glede na to, da se predpostavka o neomejenem dostopu do trga iz prvega pododstavka člena 34(3) Direktive 2014/25/EU ne bi smela uporabljati za zadeve, ki so del postopka ugotavljanja kršitev, je Komisija po elektronski pošti 21. decembra 2017 od prijavitelja zahtevala, da poda svoje ugotovitve o tej zadevi in pojasni, ali je dostop do trga v skladu z drugim pododstavkom člena 34(3) Direktive 2014/25/EU dejansko in pravno prost.
- (13) Prijavitelj je v svojem odgovoru z dne 12. aprila 2018 pojasnil, da dostop do trga dejansko ni omejen, glavni argumenti pa so bili: nizki stroški vstopa, neobstoj drugih vstopnih ovir, veliko število izdanih licenc za trgovanje z električno energijo in plinom⁽¹⁾ ter veliko število prodajalcev, trenutno dejavnih na trgih maloprodaje električne energije in plina⁽²⁾. Poleg tega je prijavitelj pojasnil, da način, kako se določbe iz zakonodaje Unije, vključene v uradni opomin, odražajo v nacionalni zakonodaji, ni povzročil pravne omejitve dostopa do trgov maloprodaje električne energije in plina. Prijavitelj je v tem smislu tudi trdil, da posebna vprašanja, izpostavljena v postopku ugotavljanja kršitev, niso zadevala dostopa do trga ali pa so bila z njim povezana samo potencialno.
- (14) Kar zadeva vprašanje, ali je dostop do trga dejansko prost, se Komisija strinja z argumenti prijavitelja, zlasti kar zadeva obstoj velikega števila prodajalcev, dejavnih na nacionalni ravni na trgih maloprodaje električne energije plina in trgih maloprodaje plina, kar kaže na to, da dostop dejansko ni oviran.
- (15) Kar zadeva vprašanje, ali dostop do trga ni omejen pravno, je Komisija pozorno upoštevala razlago prijavitelja glede načina, kako so zadeve iz uradnega opomina bile obravnavane v nacionalni zakonodaji. Komisija je ta pojasnila analizirala z vidika zahtev iz Direktive 2014/25/EU, da bi ocenila, ali bi lahko določbe v nacionalni zakonodaji in pomisleki v zvezi z njimi, izpostavljeni v postopku ugotavljanja kršitev, privedli do pravnega oviranja dostopa do trga v smislu člena 34 Direktive 2014/25/EU. Po pregledu argumentov prijavitelja se Komisija strinja z argumentom, ki je osnova vsem pojasnilom prijavitelja, in sicer, da posebna vprašanja, izpostavljena v postopku ugotavljanja kršitev, ne zadevajo neposredno dostopa do trga. Komisija prav tako upošteva argument prijavitelja, da je ustrezno obravnavati češki pravni sistem v celoti, zlasti kar zadeva obveznost razlage zadevnih določb nacionalne zakonodaje na način, ki je skladen z zahtevami prava EU. Zato Komisija meni, da ob pomislekih, ki še vedno ostajajo v postopku ugotavljanja kršitev, in brez poseganja v navedeni postopek ugotavljanja kršitev dostop do trga na območju Češke republike za namene tega sklepa in postopka na podlagi Direktive 2014/25/EU pravno ni omejen.
- (16) Na osnovi navedenih zaključkov Komisija meni, da je pogoj v zvezi z neomejenim dostopom do trga iz člena 34(1) Direktive 2014/25/EU v tem primeru izpolnjen.

3.2 NEPOSREDNA IZPOSTAVLJENOST KONKURENCI

- (17) Neposredno izpostavljenost konkurenci bi bilo treba oceniti na podlagi različnih kazalnikov, od katerih sam po sebi nobeden ni odločilen. Pri trgih, na katere se nanaša ta odločba, je eno od meril, ki jih je treba upoštevati, tržni delež glavnih udeležencev. Glede na značilnosti zadevnih trgov bi bilo treba upoštevati tudi druga merila.
- (18) Ta sklep ne posega v uporabo pravil o konkurenci in na druga področja prava Unije. Zlasti merila in metodologija, uporabljena pri oceni neposredne izpostavljenosti konkurenci v skladu s členom 34 Direktive 2014/25/EU, niso nujno enaka tistim, uporabljenim pri oceni v skladu s členom 101 ali 102 PDEU ali Uredbo Sveta (ES) št. 139/2004⁽³⁾. Ta vidik je izpostavilo Splošno sodišče v nedavni sodbi⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ 388 licenc, podeljenih za trgovanje z električno energijo, in 229 licenc, podeljenih za trgovanje s plinom (glej odgovor prijavitelja z dne 12. aprila 2018 na zahtevo Komisije po informacijah - zahteva z dne 21. decembra 2017, str. 1).

⁽²⁾ 71 aktivnih dobaviteljev v maloprodaji električne energije in 68 aktivnih dobaviteljev v maloprodaji plina (glej odgovor prijavitelja z dne 12. aprila 2018 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 21. decembra 2017, str. 1).

⁽³⁾ Uredba Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (Uredba ES o združitvah) (UL L 24, 29.1.2004, str. 1).

⁽⁴⁾ Sodba z dne 27. aprila 2016 v zadevi Österreichische Post AG/Komisija, T-463/14, EU:T:2016:243, točka 28.

- (19) Upoštevat bi bilo treba, da je cilj tega sklepa ugotoviti, ali so dejavnosti, na katere se nanaša zahtevek, izpostavljene stopnji konkurence (na trgih, do katerih dostop ni omejen v smislu člena 34 Direktive 2014/25/EU), ki bo tudi ob odsotnosti discipline, dosežene s podrobnimi pravili o javnem naročanju iz Direktive 2014/25/EU, zagotovila pregledno in nediskriminacijsko izvajanje javnih naročil za opravljanje zadevnih dejavnosti na podlagi meril, ki naročnikom omogočajo ugotoviti, katera rešitev je v celoti ekonomsko najugodnejša.
- (20) V tem okviru je pomembno omeniti, da na zadevnih trgih pravila o javnem naročanju ne veljajo za vse tržne udeležence. Zato bi običajno imele družbe, za katere navedena pravila ne veljajo, pri delovanju na teh trgih možnost ustvarjanja konkurenčnega pritiska na tržne udeležence, za katere veljajo pravila o javnem naročanju ⁽¹⁾.

UPOŠTEVNI PROIZVODNI TRGI

Maloprodaja električne energije

- (21) Kot je Komisija ugotovila v preteklosti ⁽²⁾, maloprodaja električne energije obsega celotno prodajo električne energije končnim odjemalcem, torej gospodinjstvom ter malim industrijskim in poslovnim odjemalcem na eni strani (tj. odjemalcem, pri katerih se ne izvajajo stalne meritve in so priključeni na nizkonapetostno omrežje ⁽³⁾) ter velikim industrijskim in poslovnim odjemalcem na drugi strani (tj. odjemalcem, pri katerih se izvajajo polurne meritve in so običajno priključeni na srednje- in visokonapetostno omrežje ⁽⁴⁾).
- (22) V svoji praksi odločanja je češki NUVK ⁽⁵⁾ preučil tudi razdelitev trga maloprodaje na različne kategorije končnih odjemalcev, vendar je na koncu opredelitev pustil odprto.
- (23) Prijavitelj razlikuje med tremi različnimi kategorijami odjemalcev:
- (a) veliki poslovni odjemalci, označeni kot (i) odjemalci s „samodejnimi stalnimi meritvami“, v bistvu odjemalci z meritvami bremena, ki so priključeni na visoko- in sredjenapetostno omrežje, in (ii) odjemalci z „ročnimi stalnimi meritvami“, v bistvu odjemalci, ki so priključeni na nizkonapetostno omrežje ⁽⁶⁾. Veliki odjemalci od dobaviteljev običajno prejemajo individualizirane pogodbe ali električno energijo kupujejo neposredno na borzah. Leta 2015 so v celotni porabi električne energije pomenili približno [...] ⁽⁷⁾, kar je količinsko gledano [...] TWh od [...] TWh ⁽⁸⁾;
- (b) mali poslovni odjemalci in gospodinjstva, označeni z „nestalne meritve“. Ti odjemalci od dobaviteljev prejemajo standardizirane pogodbe in od leta 2006 lahko prosto izbirajo dobavitelja električne energije. Leta 2015 je ta kategorija v celotni porabi električne energije pomenila približno [...], kar je količinsko gledano [...] TWh od [...] TWh ⁽⁸⁾;
- (c) drugi odjemalci. Ta tretja kategorija je sestavljena iz velikih poslovnih odjemalcev, kot so operaterji lokalnih distribucijskih con ⁽⁹⁾, ki so hkrati proizvajalci električne energije, prodajalci na drobno in industrijski parki, priključeni na lokalne distribucijske cone. Ti veliki odjemalci lahko električno energijo kupujejo od drugih dobaviteljev, ki niso operaterji lokalnih distribucijskih con, zato sodijo v kategorijo velikih odjemalcev, kot je opredeljena zgoraj. Leta 2015 je ta tretja kategorija v celotni porabi električne energije pomenila približno [...] %, kar je količinsko gledano [...] TWh od [...] TWh.
- (24) Ob upoštevanju dejavnikov, navedenih v uvodnih izjavah od (21) do (23), so za oceno, ali so pogoji iz člena 34 Direktive 2014/25/EU izpolnjeni, in brez poseganja v uporabo drugega prava Unije upoštevni proizvodni trgi za

⁽¹⁾ Po mnenju prijavitelja sta na trgih, ki so vključeni v ta zahtevek, samo družbi ČEZ Prodej in Pražská plynárenská naročnik v smislu člena 4(1) Direktive 2014/25/EU in zato za njiju veljajo pravila o javnem naročanju.

⁽²⁾ Zadeva COMP/M.3440 — EDP/ENI/GDP, uvodna izjava 56.

⁽³⁾ Glej zadevi COMP/M.6225 *Molaris/Commerz Real/RWE/Amprion*, z dne 23. avgusta 2011, in COMP/M.5467 *RWE/Essent*, z dne 23. junija 2009.

⁽⁴⁾ Glej zadevi COMP/M.5512 *Electrabel/E.ON*, z dne 16. oktobra 2009, in COMP/M.5496 *Vattenfall/Nuon Energy*, z dne 22. junija 2009.

⁽⁵⁾ Sklep češkega NUVK št. ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMě z dne 21. decembra 2015, BOHEMIA ENERGY entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s.; Sklep češkega NUVK št. ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBř z dne 7. julija 2016, BOHEMIA ENERGY entity s. r. o./RIGHT POWER, a. s.

⁽⁶⁾ Glej svetovalno poročilo, stran 17, zadnji odstavek.

⁽⁷⁾ [...] zaupen podatek.

⁽⁸⁾ Glej svetovalno poročilo, stran 18, tabela 3.

⁽⁹⁾ Prijavitelj je pojasnil, da so lokalne distribucijske cone na začetku bile proizvodne lokacije določenih velikih industrijskih odjemalcev, ki pa so sčasoma te lokacije pretvorili v industrijske parke z lastnimi proizvodnimi zmogljivostmi in tudi proizvodnimi zmogljivostmi drugih velikih industrijskih odjemalcev, ki jih gosti industrijski odjemalec s prvotne proizvodne lokacije.

namene tega sklepa in, kar zadeva maloprodajo električne energije v Češki republiki, naslednji: (a) maloprodaja električne energije velikim odjemalcem (veliki industrijski in poslovni odjemalci s stalnimi meritvami, vključno s tistimi iz tretje kategorije, omenjene v uvodni izjavi 23(c)) in (b) maloprodaja električne energije malim odjemalcem (gospodinjstva in mali poslovni odjemalci z nestalnimi meritvami).

Maloprodaja zemeljskega plina

- (25) Kar zadeva maloprodajo plina, Komisija razlikuje med dobavo zemeljskega plina malim odjemalcem in dobavo zemeljskega plina velikim odjemalcem, ki so razdeljeni na velike industrijske odjemalce in elektrarne ⁽¹⁾.
- (26) V svojem sklepu M.4238 E.ON/PP ⁽²⁾ v zvezi s češkim maloprodajnim trgom plina je Komisija pustila opredelitev odprto, saj zadevna transakcija pod nobeno alternativno opredelitvijo ni povzročila pomislekov glede konkurence.
- (27) V svoji praksi odločanja ⁽³⁾ je češki NUVK preučil tudi razdelitev trga maloprodaje plina na različne kategorije končnih odjemalcev, vendar je na koncu opredelitev pustil odprto.
- (28) Prijavitelj tudi razlikuje med velikimi in malimi odjemalci plina. Veliki odjemalci plina ⁽⁴⁾ so poslovni odjemalci s (i) samodejnimi stalnimi meritvami z daljinskim (A) ali (B) mesečnim odčitavanjem z letno porabo vsaj 4,2 GWh ali z (ii) neintervalnimi meritvami z mesečnim odčitavanjem z letno porabo med 0,63 GWh in 4,2 GWh. Od dobaviteljev običajno prejema individualizirane ponudbe. Mali odjemalci so poslovni odjemalci in gospodinjstva z neintervalnimi meritvami z odčitavanjem, ki ni mesečno odčitavanje, z letno porabo pod 0,63 GWh. Običajno prejema standardizirane ponudbe. Vsaki kategoriji se lahko pripiše približno polovica celotne porabe plina.
- (29) Ob upoštevanju dejavnikov, navedenih v uvodnih izjavah (25) do (28), so za oceno, ali so pogoji iz člena 34 Direktive 2014/25/EU izpolnjeni, in brez poseganja v uporabo drugega prava Unije upoštevni proizvodni trgi naslednji: (a) maloprodaja zemeljskega plina velikim odjemalcem; (b) maloprodaja zemeljskega plina malim odjemalcem.

UPOŠTEVNI GEOGRAFSKI TRGI

Maloprodaja električne energije

- (30) Komisija je v preteklosti ugotovila ⁽⁵⁾, da je maloprodaja električne energije velikim odjemalcem nacionalnega obsega, medtem ko se za maloprodajo električne energije malim odjemalcem lahko upoštevajo ožji regionalni trgi. V sklepu M. 4238 E.ON/PP ⁽⁶⁾ v zvezi s češkim maloprodajnim trgom je na podlagi preiskave trga bilo potrjeno, da je trg v primeru maloprodaje električne energije vsaj nacionalen. Vendar je natančni geografski obseg trga ostal odprt. Češki NUVK je ugotovil, da je maloprodaja električne energije malim odjemalcem v obsegu nacionalna ⁽⁷⁾.
- (31) Po podatkih prijavitelja je trenutno aktivnih približno 65 dobaviteljev z več kot 100 prevzemnimi mesti, ki lahko oskrbujejo velike in male poslovne odjemalce ter gospodinjstva na nacionalni osnovi. To kaže na nacionalni obseg trgov maloprodaje.
- (32) V Češki republiki obstajajo tri distribucijska območja, in sicer glede na lastništvo distribucijskih podjetij ⁽⁸⁾. Zaradi velikih tržnih deležev treh regionalnih distributerjev na njihovih distribucijskih območjih je za Češko republiko značilen izraziti regionalni element. Skupina ČEZ je prek hčerinske družbe ČEZ Distribuce največji

⁽¹⁾ M.4180 — *Gaz de France/Suez*, uvodna izjava 63; M.3868 — *DONG/Elsam/Energi E2*, uvodna izjava 193 in naslednje; M.3440 — *EDP/ENI/GDP* uvodna izjava 215 in naslednje; M.5740 — *Gazprom/A2A/JOE*, uvodna izjava 17 in naslednje.

⁽²⁾ M.4238 E.ON/PP, uvodna izjava 16.

⁽³⁾ Sklep češkega NUVK št. ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMě z dne 21. decembra 2015, BOHEMIA ENERGY entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s.; Sklep češkega NUVK št. ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBř z dne 7. julija 2016, BOHEMIA ENERGY entity s. r. o./RIGHT POWER, a. s.

⁽⁴⁾ Ta trg ne vključuje dobave plinskim elektrarnam, ki tipično kupujejo plin neposredno na borzah, plin pa se jim dostavi po zakupljenih plinovodnih zmogljivostih.

⁽⁵⁾ M. 5496 – *Vattenfall/Nuon Energy*, uvodna izjava 15 in naslednje., M. 7778 – *Vattenfall/Engie/GASAG*, uvodna izjava 37.

⁽⁶⁾ M.4238 E.ON/PP, uvodni izjavi 19 in 20.

⁽⁷⁾ Sklep češkega NUVK o združitvi (ÚOHS-S492/2011/KS).

⁽⁸⁾ Skupina ČEZ, nekdanji prvotni operater in trenutno še vedno v državni lasti, je lastnik petih od osmih elektrodistribucijskih omrežij, dve distribucijski omrežiji ima v lasti E.ON, medtem ko je elektrodistribucijsko podjetje na območju prestolnice v lasti družbe Pražská energetika a.s. (PRE), kjer sta lastnika EnBW in mesto Praga, obvladuje pa jo EnBW. Glej svetovalno poročilo, odstavek 2, str. 1.

distributer s petimi izmed osmih elektrodistribucijskih omrežij, ki zagotavljajo približno [...] celotne električne energije, porabljene v Češki republiki; za primerjavo, [...] porabe električne energije izvira z distribucijskega območja družbe E.ON in samo [...] z distribucijskega območja družbe PRE, preostanek pa izvira iz lokalnih distribucijskih con ⁽¹⁾. V celoti je približno [...] % vseh prevzemnih mest na območju ČEZ Distribuce. Vseh ne oskrbuje ČEZ Prodej (maloprodajna družba skupine ČEZ), vendar ČEZ Prodej na svojem distribucijskem območju oskrbuje veliko večino ([...] %) malih poslovnih odjemalcev in gospodinjstev ⁽²⁾.

- (33) Na nacionalni ravni ČEZ Prodej oskrbuje [...] mio. gospodinjstev prevzemnih mest, kar ustreza tržnemu deležu v višini [...] % v smislu prevzemnih mest.
- (34) Naslednji element, ki bi lahko kazal na nehomogene konkurenčne pogoje na treh distribucijskih območjih, bi bilo dejstvo, da PRE na svojem območju za tisti del standardne tarife, ki se nanaša na energijo, zaračunava približno [...] % več. Prijavitelj to cenovno razliko utemeljuje s prisotnostjo nizkocenovne hčerinske družbe PRE (Yello Energy) izven svojega območja, vendar trdi, da ČEZ Prodej in E.ON obračunavata popolnoma enake cene za energijski del tarife v vseh treh območjih ⁽³⁾.
- (35) Za oceno, ali so pogoji iz člena 34 Direktive 2014/25/EU izpolnjeni, in brez poseganja v uporabo drugega prava Unije ter ob upoštevanju dejstva, da na nacionalni ravni deluje veliko število prodajalcev na drobno, se lahko geografski obseg maloprodaje električne energije končnim odjemalcem v Češki republiki obravnava kot nacionalen za velike in male odjemalce. Vendar to ne izključuje dejstva, da so lahko prisotni tudi močni regionalni elementi.

Maloprodaja zemeljskega plina

- (36) Komisija je v preteklosti opredelila trge maloprodaje plina, vključno s tistimi za male odjemalce, kot nacionalnega obsega ⁽⁴⁾.
- (37) V svojem sklepu M.4238 E.ON/PP ⁽⁵⁾ v zvezi s češkim maloprodajnim trgom je Komisija pustila opredelitev odprto, saj zadevna transakcija pod nobeno alternativno opredelitvijo ni povzročila pomislekov glede konkurence.
- (38) Z geografskega vidika je češki NUVK v svoji pretekli praksi ⁽⁶⁾ obravnaval zadevne proizvodne trge v sektorju maloprodaje plina kot nacionalnega obsega.
- (39) Glede na zadnje informacije na Češkem maloprodajnem trgu plina trenutno obstaja veliko število aktivnih dobaviteljev ⁽⁷⁾. Po mnenju prijavitelja lahko ti dobavitelji oskrbujejo velike in male odjemalce na nacionalni osnovi.
- (40) Tako kot pri električni energiji je distribucija plina v Češki republiki razdeljena na tri distribucijska območja, in sicer glede na lastništvo distribucijskih podjetij ⁽⁸⁾. Pri maloprodaji plina gospodinjstvom Komisija, kar zadeva tržne deleže prvotnih distributerjev plina, po distribucijskih območjih opaža podoben vzorec kot pri električni energiji. Leta 2015 so ti tržni deleži znašali približno [...] % za RWE, [...] % za PP in [...] % za E.ON ⁽⁹⁾. Vendar so ti tržni deleži teh družb pri dobavi plina velikim odjemalcem na nacionalni ravni bolj razpršeni ⁽¹⁰⁾.
- (41) Energijski del cene plina ni reguliran in ga določajo lokalna distribucijska podjetja na treh distribucijskih območjih. Analiza prijavitelja kaže, da je oblikovanje cen energijskega dela celotne cene plina PP in RWE enako na vseh treh distribucijskih območjih, medtem ko ima E.ON enake cene na območjih od PP in RWE ter malenkost nižje na svojem območju (manj kot [...] %) ⁽¹¹⁾. V tem oziru prijavitelj trdi, da je trg maloprodaje plina nacionalnega obsega.

⁽¹⁾ Glej svetovalno poročilo, tabela 1, str. 6.

⁽²⁾ Glej svetovalno poročilo, tabela 8, str. 23.

⁽³⁾ Glej svetovalno poročilo, tabela 9, str. 23-24.

⁽⁴⁾ M/3696 – E.ON/MOL (2005) uvodni izjavi 138 in 140.

⁽⁵⁾ M.4238 E.ON/PP, uvodna izjava 16.

⁽⁶⁾ Zadeva S830/2015/KS Bohemia Energy entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s; S713/2016/KS Bohemia Energy entity s.r.o/X Energie s.r.o.

⁽⁷⁾ Nacionalno poročilo energetskega regulatorja iz leta 2016 kaže, da je v letu 2016 odjemalcem v Češki republiki plin dobavljalo 98 aktivnih trgovcev. (https://www.eru.cz/documents/10540/488714/NR_ERU_2016/3e05aa8c-0a79-4c3c-9389-6d0c3c313e1e).

⁽⁸⁾ Glej svetovalno poročilo, odstavek 2, str. 1.

⁽⁹⁾ Glej svetovalno poročilo, stran 31, tabela 17.

⁽¹⁰⁾ To pomeni [...] % za RWE in [...] % za PP in E.ON (glej svetovalno poročilo, stran 22, tabela 7). Vendar je po novejših podatkih v letu 2016 delež RWE znašal [...] %, delež PP [...] % in delež E.ON [...] % trga za velike odjemalce (glej odgovor prijavitelja z dne 12. aprila 2018 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 21. decembra 2017, str. 16).

⁽¹¹⁾ Glej svetovalno poročilo, tabela 18, str. 33.

- (42) Za oceno, ali so pogoji iz člena 34 Direktive 2014/25/EU izpolnjeni, in brez poseganja v uporabo drugega prava Unije ter ob upoštevanju dejstva, da na nacionalni ravni deluje veliko število prodajalcev na drobno, se lahko geografski trg maloprodaje zemeljskega plina končnim odjemalcem v Češki republiki obravnava kot nacionalen za velike in male odjemalce. Vendar tako kot pri oskrbi z električno energijo to ne izključuje dejstva, da so lahko prisotni tudi močni regionalni elementi.

Analiza trga

- (43) Komisija je sprejela druge sklepe in odločbe ⁽¹⁾ v zvezi z uporabo izjem od pravil o javnem naročanju za maloprodajo električne energije in plina. V navedenih sklepih je Komisija utemeljila svojo oceno zlasti na naslednjih merilih: število tržnih udeležencev na splošno, združeni tržni delež največjih udeležencev, menjave dobaviteljev končnih odjemalcev, likvidnost veleprodajnih trgov in regulacija cen.

Maloprodaja električne energije

- (44) Najprej je treba izpostaviti, da je zato, da bi dobavitelj postal verodostojni dolgoročni tržni udeleženec, ki na maloprodajni ravni v Češki republiki izvaja učinkovit konkurenčni pritisk, potrebno imeti dostop do konkurenčnih virov električne energije, bodisi prek lastnih proizvodnih zmogljivosti bodisi prek dostopa do likvidnih veleprodajnih trgov za vse potrebne veleprodajne produkte v Češki republiki ali v tujini prek uvoza. V nasprotnem primeru so prodajalci na drobno pri nabavi električne energije odvisni od svojih vertikalno integriranih konkurentov, kar pomeni, da jim nenehno grozi nižanje marž, kar pa posledično znatno omejuje konkurenčni pritisk, ki ga lahko izvajajo na vertikalno integrirane ponudnike, kot je ČEZ.
- (45) Pri oceni, ali je maloprodaja električne energije neposredno izpostavljena konkurenci, je zato pomembno upoštevati tudi konkurenčne pogoje na nabavnem trgu za proizvodnjo in veleprodajo električne energije ter položaj operaterjev na tem trgu ⁽²⁾.

Število tržnih udeležencev, tržni deleži največjih udeležencev

- (46) Junija 2017 je 65 aktivnih dobaviteljev oskrbovalo več kot 100 prevzemnih mest na treh distribucijskih območjih skupine ČEZ ter družb E.ON in PRE. ČEZ Prodej je največji dobavitelj za velike in male odjemalce, sledita pa mu E.ON in PRE. Drugi konkurenti imajo v oskrbi končnih odjemalcev precej manjše tržne deleže.
- (47) V prejšnjih sklepih ⁽³⁾ je v zvezi s trgom maloprodaje električne energije Komisija menila, da je združeni tržni delež največjih treh družb eden izmed relevantnih kazalnikov za oceno tržne koncentracije in splošnega stanja konkurence. Glede na to, da pravila o javnem naročanju ne veljajo za vse tržne udeležence, se analiza osredotoča predvsem na tržni položaj in konkurenčne omejitve za posamezne tržne udeležence, za katere veljajo pravila o javnem naročanju, v bistvu torej ČEZ Prodej in PP. Vendar so, kjer je to pomembno za razumevanje tržnega okvira, v katerem ČEZ Prodej in PP delujeta, v analizo zajeti drugi tržni operaterji (glej tudi uvodno izjavo 20). Druga merila koncentracije lahko tudi štejejo kot ustrezna.

Maloprodaja električne energije velikim odjemalcem

- (48) ČEZ Prodej dobavlja oskrbuje [...] velikih odjemalcev, količinsko gledano približno [...] TWh od [...] TWh ⁽⁴⁾. Tržni delež za velike odjemalce je bil med letoma 2012 in 2015 precej stabilen in je znašal [...] % ⁽⁵⁾, vendar je leta 2016 padel na [...] % ⁽⁶⁾. Komisija ugotavlja, da je do tega padca prišlo isto leto, ko je skupina ČEZ utrpela več padcev proizvodnje na številnih jedrskih reaktorjih, kar je prizadelo približno [...] njenih jedrskih

⁽¹⁾ Odločba Komisije 2007/141/ES z dne 26. februarja 2007 o uporabi člena 30(1) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/17/ES o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetske in transportnem sektorju ter sektorju poštnih storitev za oskrbo z električno energijo in plinom v Angliji, na Škotskem in v Walesu (UL L 62, 1.3.2007, str. 23) in Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2016/1674 z dne 15. septembra 2016 o izvzetju maloprodaje električne energije in plina v Nemčiji iz uporabe Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 253, 17.9.2016, str. 6.).

⁽²⁾ Nabavni trg za veleprodajo električne energije ni bil preiskovan v prejšnjih sklepih na podlagi člena 34 Direktive 2014/25/EU, saj stanje konkurence na tem trgu ni povzročilo pomislekov glede maloprodajne stopnje.

⁽³⁾ Izvedbeni sklep (EU) 2016/1674, uvodna izjava 37, ter citirana sklep in odločba.

⁽⁴⁾ Glej svetovalno poročilo, tabela 3, str. 18, in tabela 6, str. 21.

⁽⁵⁾ Glej zahtevek, str. 32, tabela 3.

⁽⁶⁾ Za velike industrijske odjemalce se z vključitvijo operaterjev lokalnih distribucijskih con tržni delež ČEZ Prodej poveča od [...] % na [...] % (glej odgovor z dne 1. avgusta 2017 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 28. junija 2017, tabela 2, str. 8).

zmogljivosti, kar potrjuje, da je dostop do konkurenčnih virov električne energije ključen dejavnik konkurence na maloprodajnih trgih. Nadalje ni možno izključiti, da bi [...] -odstotni tržni delež ČEZ Prodej bil v eni ali več regijah večji, če bi bil izračunan za regionalni in ne nacionalni geografski trg velikih odjemalcev. Vendar podatki o tržnih deležih za velike odjemalce, priključene na omrežje CEZ Prodej, niso bili posredovani, čeprav so bili zahtevani.

- (49) V obdobju 2014–2016 je tržni delež za velike odjemalce bil dokaj stabilen tudi v primeru družbe E.ON, približno [...] %, in družbe PRE, približno [...] %.
- (50) Na nacionalni ravni je skupni tržni delež treh glavnih tržnih udeležencev (ČEZ Prodej, E.ON in PRE) za velike odjemalce približno 60 % ⁽¹⁾ (HHI ⁽²⁾), izračunan za ta trg, je 1 847 ⁽³⁾). Kar zadeva druge dobavitelje velikih odjemalcev (Bohemia Energy, CENTROPOL, RWE, Veolia Komodity, Lumius, EP Energy Trading, Slovenské elektrárne in Amper Market), so njihovi tržni deleži pod [...] %.

Maloprodaja električne energije malim odjemalcem

- (51) Na nacionalni ravni ČEZ Prodej oskrbuje [...] % malih odjemalcev ⁽⁴⁾ v smislu količinskih dobav; vendar so večje količine bile prevzete na distribucijskem območju skupine ČEZ, in sicer so mali odjemalci porabili [...] TWh od [...] TWh ⁽⁵⁾. Tržni delež ČEZ Prodej za te odjemalce je bil v obdobju 2012–2015 precej stabilen pri [...] % ⁽⁶⁾. Vendar Komisija na podlagi mnenja NUVK ugotavlja, da se je tržni delež ČEZ Prodej v zadnjih šestih letih zmanjšal ⁽⁷⁾.
- (52) Na lokalni ravni so tržni deleži prvotnih dobaviteljev malih odjemalcev veliki: v obdobju 2014–2015 sta družbi ČEZ Prodej in E.ON na svojih distribucijskih območjih imeli [...] -odstoten tržni delež, medtem ko je družba PRE na območju Prage imela [...] -odstoten tržni delež. Vzajemna prisotnost treh glavnih dobaviteljev na njihovih območjih je bila zanemarljiva ([...] %) ⁽⁸⁾. To potrjuje prisotnost močnih regionalnih elementov.
- (53) V obdobju 2014–2016 je tržni delež za male odjemalce bil dokaj stabilen tudi v primeru družbe E.ON, približno [...] %, in družbe PRE, približno [...] %. Na nacionalni ravni je skupni tržni delež treh glavnih tržnih udeležencev (ČEZ Prodej, E.ON in PRE) za male odjemalce približno 74 % ⁽⁹⁾ (HHI, izračunan za ta trg, je 2 664) ⁽¹⁰⁾. Najbližji konkurent v navedeni kategoriji je Bohemia Energy, z deležem [...] %.

Menjave dobaviteljev končnih odjemalcev

- (54) Število menjav dobaviteljev se tudi obravnava kot ustrezen kazalnik učinkovite konkurence. Opredelita se lahko dve vrsti menjav dobaviteljev: zunanja menjava, ki pomeni menjavo dobaviteljev, in notranja menjava, ki je opredeljena kot menjava tarife ali pogodbe z obstoječim dobaviteljem. V prejšnjem sklepu ⁽¹¹⁾ je Komisija analizirala predvsem zunanjo menjavo.

⁽¹⁾ Za primerjavo, v Izvedbenem sklepu (EU) 2016/1674 je bilo ugotovljeno, da je bil v Nemčiji skupni tržni delež štirih največjih prodajalcev električne energije na drobno 33 %, v Sklepu Komisije 2010/403/EU z dne 14. julija 2010 o izvzetju proizvodnje in veleprodaje električne energije v italijanskem severnem makro območju ter maloprodaje električne energije končnim odjemalcem, povezanim s sredjenapetostno, visokonapetostno in zelo visokonapetostno mrežo v Italiji, iz uporabe Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštne storitve (UL L 186, 20.7.2010, str. 44), za Italijo, pa je bilo ugotovljeno, da je bil tržni delež treh največjih prodajalcev električne energije na drobno 43,89 %. V Odločbi Komisije 2006/422/ES z dne 19. junija 2006 o uporabi člena 30(1) Direktive 2004/17/ES Evropskega Parlamenta in Sveta o usklajevanju postopkov za oddajo naročil v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštne storitve za proizvodnjo in prodajo električne energije na Finskem, pri čemer Ålanski otoki niso vključeni (UL L 168, 21.6.2006, str. 33), v zvezi s Finsko, je ta tržni delež znašal od 35 do 40 %.

⁽²⁾ HHI - indeks Herfindahl-Hirschman.

⁽³⁾ Glej zahtevek, str. 7.

⁽⁴⁾ Za male odjemalce glej tabelo 10 v odgovoru prijavitelja z dne 10. maja 2017 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 21. aprila 2017.

⁽⁵⁾ Glej svetovalno poročilo, tabela 3, str. 18, skupaj s tabelo 8, str. 23.

⁽⁶⁾ Glej zahtevek, tabela 3, str. 32.

⁽⁷⁾ Glej mnenje NUVK, str. 2.

⁽⁸⁾ Glej svetovalno poročilo, tabela 8, str. 23.

⁽⁹⁾ Za primerjavo: v Izvedbenem sklepu (EU) 2016/1674 je bilo ugotovljeno, da je skupni tržni delež štirih največjih prodajalcev električne energije na drobno v Nemčiji znašal 36 %. V Odločbi 2006/422/ES v zvezi s Finsko je ta tržni delež znašal od 35 do 40 %.

⁽¹⁰⁾ Glej predstavitev svetovalnega poročila za DG COMP z dne 9. junija 2017.

⁽¹¹⁾ Izvedbeni sklep (EU) 2016/1674.

Maloprodaja električne energije velikim odjemalcem

- (55) Prijavitelj trdi, da je menjav dobaviteljev med velikimi odjemalci relativno veliko. Vendar je stopnja menjav dobaviteljev med velikimi odjemalci padla s približno 30 % v letu 2010 na 16 % v letu 2015; povprečna stopnja zunanjih menjav v navedenih šestih letih je bila 22 % ⁽¹⁾. Za primerjavo, stopnje zunanjih menjav so v povprečju večje v Češki republiki kot v Nemčiji (približno 11 %) ⁽²⁾ in manjše kot v Italiji (približno 32 %) ⁽³⁾. Po navedbah prijavitelja pri zamenjavi dobavitelja električne energije ne nastanejo nobeni stroški; odjemalci, neposredno priključeni na visokonapetostno omrežje, svojo oskrbo z električno energijo organizirajo prek razpisov ali pa električno energijo neposredno kupujejo na borzah, kar lahko pojasni njihovo nagnjenost, da dobavitelje menjujejo bolj pogosto kot mali odjemalci (glej uvodne izjave od 56 do 59) ⁽⁴⁾.

Maloprodaja električne energije malim odjemalcem

- (56) Prijavitelj trdi, da stopnje zunanjih menjav pri malih odjemalcih niso velike zaradi domnevnega velikega zadovoljstva odjemalcev in/ali spremembe pogodbe z istim dobaviteljem. Stopnja zunanjih menjav pri malih odjemalcih je bila približno 4,6 % v letu 2015 (kot leta 2010); povprečna stopnja zunanjih menjav v teh šestih letih je bila 5 % ⁽⁵⁾. Po navedbah prijavitelja je zunanja menjava dobavitelja električne energije za male odjemalce dokaj enostavna. Glede na raziskavo med odjemalci, ki jo je opravil prijavitelj, bi mali odjemalci na treh distribucijskih območjih menjali dobavitelja električne energije, če bi se cena povišala za 5 do 10 % ⁽⁶⁾.
- (57) Mnenje NUVK kaže, da so odjemalci glede na raziskavo, ki jo je naročila družba ČEZ Prodej, zelo občutljivi na cene in pripravljeni menjati dobavitelja ⁽⁷⁾. V mnenju NUVK je navedeno tudi, da so dobavitelji svojim odjemalcem začeli ponujati konkurenčne pogodbe z občutnimi popusti, da bi jih zadržali, posledično pa se je, glede na notranje podatke ČEZ Prodej, pomemben del njihovih odjemalcev odločil sprejeti bolj ugodno ceno od ČEZ Prodej kot pa da bi menjali dobavitelja ⁽⁸⁾. Mnenje NUVK ugotavlja, da je z združitvijo stopnje zunanjih menjav s stopnjo notranjih menjav pri ČEZ Prodej skupna stopnja menjav v gospodinjstvih bila [...] %.
- (58) Vendar Komisija ugotavlja, da so stopnje notranjih menjav, glede na zadnje javno razpoložljive informacije ⁽⁹⁾, v gospodinjstvih v Češki republiki precej nizke. Konkretno, triletno povprečje stopenj notranjih menjav dobaviteljev električne energije v gospodinjstvih dosega samo 2 %, medtem ko petletno povprečje stopenj zunanjih menjav dobaviteljev električne energije v gospodinjstvih dosega 6 % ⁽¹⁰⁾.
- (59) Poleg tega Komisija ugotavlja, da češki nacionalni regulator (ERO) v zvezi z maloprodajnim trgom električne energije izpostavlja določene nejasne pogodbene pogoje v pogodbah za določeno obdobje s samodejnim podaljševanjem, kar lahko odjemalcem oteži ugotovitev datuma in pogojev, pod katerimi lahko odpovedo pogodbo ⁽¹¹⁾. Iste ugotovitve v zvezi s pogodbami za določeno obdobje s samodejnim podaljševanjem so bile ponovno predstavljene v zadnjem razpoložljivem nacionalnem poročilu ERO za leto 2016 ⁽¹²⁾.

Dostop do veleprodajnega trga električne energije

- (60) Likvidnost veleprodajnega trga je pomemben kazalnik konkurence, saj zadostne količine na strani ponudbe in povpraševanja za ustrezne veleprodajne produkte (npr. za osnovno obremenitev, konično obremenitev, urne

⁽¹⁾ Glej zahtevek, tabela 12, str. 58. Odstotki so izračunani v smislu prevzemnih mest.

⁽²⁾ Izvedbeni sklep (EU) 2016/1674, uvodna izjava 39.

⁽³⁾ Sklep 2010/403/EU, uvodna izjava 18.

⁽⁴⁾ Glej svetovalno poročilo, str. 43.

⁽⁵⁾ Glej zahtevek, tabela 13, str. 59. Odstotki so izračunani v smislu prevzemnih mest.

⁽⁶⁾ Glej svetovalno poročilo, str. 49.

⁽⁷⁾ Glej mnenje NUVK, str. 2, zadnji odstavek.

⁽⁸⁾ Glej mnenje NUVK z dne 14. junija 2017, str. 3, odstavek 3 in 4.

⁽⁹⁾ Letno poročilo ACER/CEER o rezultatih spremljanja notranjih trgov električne energije in plina leta 2015, november 2016, str. 66 https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER_Market_Monitoring_Report_2015.pdf.

⁽¹⁰⁾ Petletno povprečje stopenj zunanjih menjav v Češki republiki je nižje kot v Nemčiji, na Švedskem, na Finskem in v Veliki Britaniji.

⁽¹¹⁾ Nacionalno poročilo ERO za leto 2015, str. 21. (https://www.ero.cz/documents/10540/488714/NR_ERU_2015.pdf/e6ca9e45-17c6-4f48-9561-8f0ef0d6af29), nacionalno poročilo ERO za leto 2016, str. 25.

⁽¹²⁾ Nacionalno poročilo ERO za leto 2016, str. 25.

bloke za različne časovne okvire) dobaviteljem, ki nimajo lastne proizvodnje, nudijo priložnosti za zagotavljanje virov in varovanje pred tveganjem, kar jim omogoča vstop na maloprodajni trg in konkuriranje vertikalno integriranim dobaviteljem z lastnimi proizvodnimi zmogljivostmi.

Skupina ČEZ ostaja daleč največji proizvajalec električne energije

- (61) Na ravni proizvodnje je skupina ČEZ proizvedla [...] % električne energije, proizvedene v Češki republiki v letu 2016 ⁽¹⁾. Drugi največji proizvajalec (Elektrárna Počerady a.s.) je imel [...] odstotni tržni delež, naslednji trije največji proizvajalci (Sokolovská Uhelná a.s., Elektrárna Dětmarovice a.s. in Severní Energetická a.s. ⁽²⁾.) pa so vsi bili pod [...] % ⁽³⁾. Naslednjih šest proizvajalcev je bilo pod 3 %, preostanek kategorije (približno 17 % proizvedene električne energije) pa je obsegal veliko majhnih sončnih/veternih elektrarn ter kmetijskih podjetij. E. ON, PRE in drugi manjši prodajalci na drobno (npr. Bohemia Energy, CENTROPOL) v Češki republiki nimajo lastnih proizvodnih sredstev.
- (62) Zato skupina ČEZ ostaja največji proizvajalec električne energije v Češki republiki. Njen tržni delež na ravni proizvodnje odraža njen privilegirani dostop do najcenejših proizvodnih virov v Češki republiki (jedrsko gorivo, lignit, premog).
- (63) Kar zadeva proizvodnjo v jedrskih elektrarnah, je treba poudariti, da je v obdobju 2016–2017 skupino ČEZ prizadelo več padcev proizvodnje na njenih številnih jedrskih reaktorjih [...].
- (64) Glede na češki dolgoročni strateški energetski načrt ⁽⁴⁾ bi morala proizvodnja v jedrskih elektrarnah do leta 2050 znašati polovico skupne porabe električne energije v državi (od sedanje ene tretjine). Češki organi načrtujejo postopno zaprtje štirih enot jedrske elektrarne Dukovany od leta 2035 naprej, hkrati pa načrtujejo izgradnjo novih reaktorjev na dveh obstoječih jedrskih lokacijah (Dukovany in Temelin) z možnostjo državnega nakupa jedrskega dela skupine ČEZ ali pa financiranja novih elektrarn s strani skupine ČEZ. V tem scenariju, s polnim ponovnim zagonom reaktorjev in predvidenim povečanjem proizvodnje v naslednjem letu ⁽⁵⁾, se bo tržni delež skupine ČEZ v proizvodnji predvidoma povečal na prejšnjo raven.

Uporaba veleprodajnega trga

- (65) Na veleprodajni ravni se električna energija prodaja interno znotraj vertikalno integriranih družb, ki so dejavne na področju proizvodnje in maloprodaje (kot so enote skupine ČEZ), ali pa se prodaja prek različnih kanalov: prek izrecno dvostranskih (OTC) ali dogovorjenih pogodb; na terminskih trgih, ki jih organizira borza Power Exchange Central Europe, a.s. („PXE“) ali borza Czech Moravian Commodity Exchange Kladno („CMCEK“) ⁽⁶⁾; na promptnih trgih, ki jih organizira češki operater trga električne energije in plina, podjetje OTE a.s. Trgovci z električno energijo lahko za nakup in prodajo uporabijo katero koli kombinacijo dvostranskih pogodb in borznih produktov, vključno s platformo OTE in tujimi borzami ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾.
- (66) Veleprodajna cena na borzi PXE tradicionalno sledi cenam na borzi EEX. V tem smislu prijavitelj trdi, da družba ČEZ Prodej ⁽⁹⁾ nima konkurenčne prednosti pred drugimi prodajalci na drobno, ki električno energijo kupujejo na borzi PXE, saj [...] ⁽¹⁰⁾. Vendar je treba poudariti, da ta cenovna raven temelji izključno na pogodbenem dogovoru med dvema družbama, ki pripadata isti skupini, zato se lahko kadar koli spremeni in nima vpliva na celotni dobiček skupine ČEZ.

⁽¹⁾ Natančneje, skoraj [...] TWh od [...] TWh bruto proizvodnje električne energije (glej odgovor prijavitelja z dne 10. maja 2017 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 21. aprila 2017, str. 1, tabela 1). ERO poroča, da je v letu 2016 skupna bruto proizvodnja električne energije znašala 83,3 TWh.

⁽²⁾ Vendarle se lahko po napovedani prodaji termoelektrarne Počerady (1 000 MW) iz skupine ČEZ skupini Czech Coal pričakuje, da se bo tržni delež družbe Severní Energetická (hčerinska družba Czech Coal) nekoliko povečal.

⁽³⁾ Glej odgovor prijavitelja z dne 1. avgusta 2017 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 28. junija 2017.

⁽⁴⁾ Glej publikacijo Platts „Power in Europe“, številka 753, 3. julij 2017, str. 15.

⁽⁵⁾ Marca 2017 je skupina ČEZ napovedala povečanje svoje proizvodnje električne energije z 59 TWh v letu 2015 na 66 TWh v letu 2018, glej publikacijo Platts „Power in Europe“, številka 722, 28. marec 2016, str. 15.

⁽⁶⁾ Ta borza se osredotoča bolj na domače kot na mednarodno trgovanje.

⁽⁷⁾ Predvsem European Energy Exchange v Leipzigu (EEX).

⁽⁸⁾ Nacionalno poročilo ERO za leto 2015, str. 17–18.

⁽⁹⁾ NUVK v svojem mnenju izpostavlja isti argument.

⁽¹⁰⁾ Glej odgovor prijavitelja z dne 28. marca 2017 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 24. marca 2017.

- (67) Količine, s katerimi se je v Češki republiki leta 2016 trgovalo na veleprodajnih trgih (promptnem ali terminskem, pogodbeno dogovorjene ali dosežene na borzah) ([...] TWh), so predstavljale približno [...] letne porabe električne energije ⁽¹⁾. Zlasti so količine OTC, sklenjene prek posredniških platform, kot je Trayport, v letu 2016 dosegle [...] TWh (od skupne trgovane količine [...] TWh) in so od leta 2008 nekoliko narasle ([...] TWh) ⁽²⁾. Za primerjavo, velikost nemškega veleprodajnega trga je bila desetkrat večja od skupne količine odjema električne energije ⁽³⁾. V Češki republiki je bil zabeležen majhen obseg trgovanja s terminskimi pogodbami ⁽⁴⁾ na največji borzi (PXE ⁽⁵⁾), medtem ko so na domačih trgovanih mestih, kot je CMCEK ⁽⁶⁾, bile dosežene zelo majhne količine (2–3 TWh). Trgovalne količine na trgih za dan vnaprej in znotraj dneva (promptni trg OTE), ki jih prodajalci na drobno potrebujejo, da se lahko zanesejo na veleprodajne trge, so se od leta 2008 povečale, vendar količine ostajajo majhne ⁽⁷⁾. Pomanjkljivi podatki o neposredni (OTC) dvostranski prodaji tudi ne omogočajo Komisiji, da oceni, ali novim udeležencem zadostujejo za konkuriranje na trgu ⁽⁸⁾.

Uvozne priložnosti

- (68) Kar zadeva uvoz, prijavitelj trdi, da na češko-nemški meji obstajajo zadostne prenosne zmogljivosti ⁽⁹⁾. Vendar je češki operater prenosnega sistema poročal ⁽¹⁰⁾ o več kritičnih situacijah v češkem prenosnem sistemu, nastalih zaradi nepredvidenih tranzitnih tokov (ali krožnih tokov), ki so dosegli več GW. Po mnenju češkega operaterja prenosnega sistema so krožni tokovi zlasti težava za stabilnost omrežja ⁽¹¹⁾ in omejujoč dejavnik za trgovanje na čeških mejah, še posebej na češko-nemški meji. Podatki, ki jih je posredoval prijavitelj ⁽¹²⁾, kažejo, da se je uvozna zmogljivost, ki je na meji z Nemčijo bila razpoložljiva za trgovanje, v obdobju 2014–2016 občutno zmanjšala ⁽¹³⁾.
- (69) Poleg tega bi se obseg uvoza iz sosednjih držav lahko zmanjšal zaradi tradicionalno nizkih veleprodajnih cen v Češki republiki. Tako je bilo v obdobju 2012–2016, ko je bila povprečna razlika v ceni za dan vnaprej na češki meji negativna, namreč – 3,9 EUR/MWh na meji s Poljsko; – 0,4 EUR/MWh na meji z Avstrijo; – 0,6 EUR/MWh na meji s Slovaško, samo na meji z Nemčijo pa je bila rahlo pozitivna (0,4 EUR/MWh) ⁽¹⁴⁾.
- (70) Ne glede na zgoraj navedeno prijavitelj trdi, da je v letu 2016 približno 8,6 TWh uvoznih zmogljivosti bilo dodeljenih udeležencem na trgu, medtem ko je 7,9 TWh, ki predstavljajo „približno 13 % skupne porabe električne energije“, bilo uvoženih zaradi nenadnih izklopov v jedrskih elektrarnah skupine ČEZ ⁽¹⁵⁾. Ta izredna okoliščina lahko pojasni obseg zmogljivosti, ki je bila v letu 2016 uvožena in dodeljena udeležencem na trgu. Dejansko je skupina ČEZ izračunala, da bi brez teh padcev proizvedla še [...] TWh električne energije. Vendar se stanje popravlja in nekateri reaktorji so bili ponovno zagnani, za ostale pa je to kmalu predvideno. Posledično se lahko pričakuje, da bo uvoz v prihodnosti postopno upadal, saj se bodo cene električne energije s povečevanjem proizvodnje v jedrskih elektrarnah ob nizkih mejnih stroških v Češki republiki znižale.

⁽¹⁾ Podatki, ki jih je prijavitelj posredoval na osnovi podatkov OTE.

⁽²⁾ Gibanje sklenjenih količin na platformi Trayport - OTC je bilo v preteklih letih naslednje: [...] TWh leta 2008; [...] TWh leta 2009; [...] TWh leta 2010; [...] TWh leta 2011; [...] TWh leta 2012; [...] TWh leta 2013; [...] TWh leta 2014 in [...] TWh leta 2015. Glej odgovor prijavitelja z dne 10. maja 2017 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 3. maja 2017.

⁽³⁾ Glej Izvedbeni sklep (EU) 2016/1674.

⁽⁴⁾ [...] TWh leta 2016 v primerjavi z [...] TWh leta 2008 – glej odgovor prijavitelja z dne 10. maja 2017 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 3. maja 2017, tabela 5, str. 4.

⁽⁵⁾ Na borzi PXE se trguje samo s finančnimi produkti, tj. brez opcije za fizično dobavo.

⁽⁶⁾ Približno 2,6 TWh glede na letno poročilo borze Kladno za leto 2015 (na voljo na spletu v češčini: <https://www.cmkbk.cz/zpravy/vz2015/#6/z>, str. 6).

⁽⁷⁾ Približno [...] TWh. Glej tabelo 5 na str. 4 v odgovoru prijavitelja z dne 10. maja 2017 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 21. aprila 2017.

⁽⁸⁾ Prijavitelj ni posredoval količin električne energije, dobavljenih na podlagi dogovorov o sodelovanju ali neposrednih dvostranskih prodaj (brez posrednika), z utemeljitvijo, da z njimi ni seznanjen. Zgornji izračuni ne vključujejo podatkov s platform OTC.

⁽⁹⁾ Glej str. 10 (odgovor na 9. vprašanje) v odgovoru prijavitelja z dne 16. februarja 2017 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 31. januarja 2017.

⁽¹⁰⁾ Glej različna poročila in študije, ki jih je o krožnih tokovih v regiji objavil češki operater prenosnega sistema Ceps, a.s. (www.ceps.cz).

⁽¹¹⁾ Glej tudi letno poročilo ERO za leto 2016.

⁽¹²⁾ Glej odgovor prijavitelja z dne 1. avgusta 2017 (in priloge k odgovoru) na zahtevo Komisije po informacijah z dne 28. junija 2017.

⁽¹³⁾ Zmogljivost na češko-nemški meji (v smeri iz Nemčije v Češko republiko), na voljo za trgovanje na trgih za dan vnaprej, je padla, saj je leta 2014 dosegala [...] MWh, leta 2016 pa [...] MWh (podatki, pridobljeni na podlagi Priloge 8 k odgovoru prijavitelja z dne 1. avgusta 2017 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 28. junija 2017).

⁽¹⁴⁾ Glej poročilo agencije ACER o trgu električne energije in plina v letu 2016 (http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202016%20-%20ELECTRICITY.pdf).

⁽¹⁵⁾ Glej str. 10 (odgovor na 9. vprašanje) v odgovoru prijavitelja z dne 16. februarja 2017 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 31. januarja 2017.

Cenovna konkurenca in regulacija cen

- (71) Cena električne energije za končne odjemalce je sestavljena iz dveh glavnih delov ⁽¹⁾: prvi, ki pomeni 45 % skupne končne cene, vključuje fiksne stroške za distribucijo električne energije, pomožne storitve, systemske stroške itd.; drugi, ki pomeni 37 % skupne končne cene, je električna energija, ki vključuje maloprodajno maržo ⁽²⁾. Ta drugi del ni reguliran ⁽³⁾.
- (72) Kar zadeva cene električne energije za končne odjemalce, tako velike kot male, je raven cen z davki pod povprečjem za EU-28, kar velja tudi v primeru, če se davki izvzamejo ⁽⁴⁾. Prijavitelj ugotavlja, da so te cene v obdobju 2007–2015 bile stalno nižje od primerljivih cen v Nemčiji.
- (73) Zlasti kar zadeva velike industrijske odjemalce ⁽⁵⁾, prijavitelj ugotavlja, da se je del za energijo na Češkem znižal za več kot 40 % med drugo polovico leta 2012 in drugo polovico leta 2015, ko je bil 24 % nižji (0,0300–0,0400 EUR/kWh) od dela za energijo v Nemčiji (0,0400–0,0500 EUR/kWh). Kar zadeva gospodinjstva ⁽⁶⁾, prijavitelj ugotavlja, da se je po drugi polovici leta 2009 del za energijo na Češkem konstantno zniževal in je v drugi polovici leta 2015 znašal skoraj 0,0400 EUR/kWh, kar pomeni, da je bil 49 % nižji od dela za energijo v Nemčiji (0,0700–0,0800 EUR/kWh) ⁽⁷⁾.
- (74) Prijavitelj iz teh števil, ki temeljijo na podatkih Eurostata, ugotavlja, da je stopnja konkurence na češkem trgu višja kot na nemškem trgu, ki je, glede na nedavno odločitev Komisije o izvzetju nemškega maloprodajnega trga, neposredno izpostavljen konkurenci ⁽⁸⁾. Vendar to ni podprto z dokazi, še posebej primerjava cen med češkim in nemškim trgom. Ekonomska teorija pravi, da lahko imajo bolj koncentrirani trgi pod določenimi pogoji (npr. mejni stroški in elastičnost povpraševanja) nižje cene kot manj koncentrirani trgi ⁽⁹⁾. Še pomembneje, primerjava cen je odvisna od izbire enote. Dejansko so v zadnjih letih cene v Nemčiji v absolutnem smislu bile nad cenami na Češkem, vendar pa so bile nižje v smislu standarda kupne moči (SKM); s tega vidika so bile cene na Češkem v letu 2015 višje ⁽¹⁰⁾.
- (75) Poleg tega je v zvezi z določenimi cenami za gospodinjstva Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER) opazila, da na podlagi ocen, prejetih od nacionalnih regulatorjev, lahko obstajajo nepravilnosti v podatkih o cenah električne energije za gospodinjstva. *Te rezultate bi zato bilo treba razlagati previdno* ⁽¹¹⁾.

MALOPRODAJA ZEMELJSKEGA PLINA

Število tržnih udeležencev, tržni deleži največjih udeležencev

- (76) Najnovejši podatki energetskega regulatorja kažejo, da je v letu 2016 v Češki republiki bilo dejavnih 98 trgovcev za dobavo plina odjemalcem ⁽¹²⁾. Skupni stroški ⁽¹³⁾ vstopa na trg maloprodaje plina so nizki in zdi se, da niso vstopna ovira.

⁽¹⁾ Davki pomenijo približno 18 % cene.

⁽²⁾ Glej nacionalno poročilo ERO za leto 2016, slika 8, str. 20.

⁽³⁾ Edina izjema od tega pravila je cena električne energije, ki jo dobavi zasilni dobavitelj, kar je v Češki republiki obrobnege pomena.

⁽⁴⁾ Glej <http://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database>.

⁽⁵⁾ Za namene tega izračuna cen prijavitelj velike industrijske odjemalce opredeljuje kot odjemalce s porabo med 2 000 in 20 000 MWh.

⁽⁶⁾ Za namene tega izračuna cen prijavitelj gospodinjstve odjemalce opredeljuje kot odjemalce s porabo med 2 500 in 5 000 kWh.

⁽⁷⁾ Glej svetovalno poročilo, str. 41 in 42.

⁽⁸⁾ Oddelek 5.2 zahtevka, str. 37, zadnji odstavek.

⁽⁹⁾ Na primer na oligopolnem trgu Cournotovega tipa se lahko dokaže, da je agregirani Lernerjev indeks tržne moči (odstotek cene, ki ni namenjen pokrivanju marginalnih stroškov, tudi znan kot pribitek) obratno sorazmeren z elastičnostjo povpraševanja in neposredno povezan z indeksom HHI za merjenje koncentracije (glej na primer 4. poglavje v „Oligopoly Pricing: Old Ideas and New Tools“ (Oblikovanje cen v oligopolu: stare ideje in nova orodja), Vives, MIT Press, 1999). To pomeni, da bi ob nespremenjenih ostalih pogojih trgi z visoko koncentracijo (višjo elastičnostjo) izkazali višje (nižje) pribitke. To tudi pomeni, da bi močno koncentriran trg A lahko imel nižje cene (vendar višji pribitek) kot manj koncentriran trg B, če bi npr. mejni stroški na trgu A bili dovolj nizki v primerjavi s trgom B. Enak rezultat velja za alternativne kombinacije relativnih mejnih stroškov in elastičnosti povpraševanja med trgom A in B, vključno s kombinacijami, ki so podobne dejanskim značilnostim češkega in nemškega trga. Zato ti primeri kažejo, da samo z enostavno primerjavo opazovanih cen in brez upoštevanja drugih dejavnikov morda ni možno nedvoumno sklepati, ali je na enem trgu večja konkurenca kot na drugem.

⁽¹⁰⁾ Izračuni Komisije temeljijo na podatkih Eurostata (ref. tabeli: nrg_pc_204 in nrg_pc_205).

⁽¹¹⁾ Glej poročilo ACER o trgu za leto 2015 – maloprodajni trgi električne energije in plina – str. 44, opomba 107. https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202015%20-%20ELECTRICITY%20AND%20GAS%20RETAIL%20MARKETS.pdf

⁽¹²⁾ Glej nacionalno poročilo ERO za leto 2016, str. 42.

⁽¹³⁾ Skupni stroški so sestavljeni iz stroškov pridobivanja dovoljenj in operativnih stroškov (trženje, delo s strankami itd.).

- (77) V prejšnjih sklepih ⁽¹⁾ je v zvezi s trgov maloprodaje plina Komisija menila, da je združeni tržni delež največjih treh družb eden izmed relevantnih kazalnikov za oceno tržne koncentracije in splošnega stanja konkurence. Glede na to, da pravila o javnem naročanju ne veljajo za vse tržne udeležence, se analiza osredotoča predvsem na tržni položaj in konkurenčne omejitve za posamezne tržne udeležence, za katere veljajo pravila o javnem naročanju, v bistvu torej ČEZ Prodej in PP. Vendar so, ko je to pomembno za razumevanje tržnega okvira, v katerem ČEZ Prodej in PP delujeta, v analizo zajeti drugi tržni operaterji (glej uvodno izjavo 20). Kot ustrezna se lahko štejejo tudi druga merila koncentracije.
- (78) Glede na najnovjše podatke ⁽²⁾ so največji dobavitelji z vidika količin, dobavljenih odjemalcem, RWE (zdaj Innogy Energie, s.r.o.) s skoraj [...] -odstotnim tržnim deležem, sledita pa mu PP in E.ON, kjer je tržni delež [...] -odstoten. Tudi družba ČEZ Prodej je aktivna na tem trgu, njen tržni delež pa je [...] -odstoten ⁽³⁾.

Maloprodaja zemeljskega plina velikim odjemalcem

- (79) Glede na podatke za leto 2016, ki jih je predložil prijavitelj, je RWE največji dobavitelj velikim odjemalcem, s tržnim deležem v višini [...] %, sledi mu ČEZ Prodej s tržnim deležem v višini [...] % in E.ON s tržnim deležem v višini [...] %. Komisija ugotavlja, da sta samo družbi PP in ČEZ Prodej naročnik v smislu člena 4 Direktive 2014/25/EU in zato za njiju veljajo pravila o javnem naročanju.
- (80) Združeni tržni delež največjih treh dobaviteljev velikim odjemalcem na češkem trgu plina je 51 -odstoten. Indeks HHI, izračunan za ta trg, je 1 341 ⁽⁴⁾.

Maloprodaja plina malim odjemalcem

- (81) Glede na podatke za leto 2016, ki jih je predložil prijavitelj, so trije največji dobavitelji malim odjemalcem RWE, s tržnim deležem v višini [...] %, sledi mu PP s tržnim deležem v višini [...] % in E.ON s tržnim deležem v višini [...] % ⁽⁵⁾. Tudi družba ČEZ Prodej (četrti največji dobavitelj) je aktivna na tem trgu, njen tržni delež pa je [...] -odstoten. Komisija ugotavlja, da sta samo družbi PP in ČEZ Prodej naročnik v smislu člena 4 Direktive 2014/25/EU in zato za njiju veljajo pravila o javnem naročanju.
- (82) Združeni tržni delež največjih treh dobaviteljev malim odjemalcem na češkem trgu plina je 69 -odstoten ⁽⁶⁾. Indeks HHI, izračunan za ta trg, je 2 024 ⁽⁷⁾.

Menjave dobaviteljev končnih odjemalcev

Maloprodaja zemeljskega plina velikim odjemalcem

- (83) Nacionalno poročilo ERO za leto 2016 vsebuje informacije o menjavi dobaviteljev, in sicer ločeno za štiri kategorije odjemalcev ⁽⁸⁾: „velik odjem“, „srednji odjem“, „majhen odjem“ in „gospodinjstva“.
- (84) Prvi kategoriji („velik odjem“ in „srednji odjem“) se lahko na splošno dodelita kategoriji „velikih odjemalcev“, kot je opredeljena za namene tega sklepa. Leta 2016 je menjava dobaviteljev med odjemalci z velikim odjemom bila 38 -odstotna, v primeru srednjega odjema pa 29 -odstotna. Stopnje menjav za navedeni kategoriji so bile visoke tudi v zadnjih petih letih.

Maloprodaja zemeljskega plina malim odjemalcem

- (85) Zadnji kategoriji („majhen odjem“ in „gospodinjstva“) se lahko na splošno dodelita kategoriji „malih poslovnih odjemalcev in gospodinjstev“, kot je opredeljena za namene tega sklepa.

⁽¹⁾ Izvedbeni sklep (EU) 2016/1674, uvodna izjava 37, ter citirani sklep in odločba.

⁽²⁾ Glej nacionalno poročilo ERO za leto 2016, str. 43.

⁽³⁾ Tržni deleži v tej uvodni izjavi se nanašajo na celotno maloprodajo plina (velikim in malim odjemalcem).

⁽⁴⁾ Izračunano na osnovi tabele 1, str. 16, v odgovoru prijavitelja z dne 12. aprila 2018 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 21. decembra 2017.

⁽⁵⁾ Glej zahtevek, str. 70.

⁽⁶⁾ Glej zahtevek, str. 68.

⁽⁷⁾ Izračunano na osnovi tabele 2, str. 16, v odgovoru prijavitelja z dne 12. aprila 2018 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 21. decembra 2017.

⁽⁸⁾ Glej nacionalno poročilo ERO za leto 2016, tabela 9, str. 43.

- (86) Leta 2016 je menjava dobaviteljev v kategoriji „majhen odjem“ bila 14-odstotna, v kategoriji „gospodinjstva“ pa 6,6-odstotna. Stopnja menjav med odjemalci z majhnim odjemom je v obdobju 2011–2016 bila nad 10 %. Stopnja menjav med gospodinjstvi upada od leta 2011 (takrat je stopnja znašala 13 % ⁽¹⁾), vendar je leta 2016 narasla.

Dostop do veleprodajnega trga plina ⁽²⁾

- (87) Subjekti, ki trgujejo na veleprodajnem trgu plina, lahko plin kupijo pod dolgoročnimi pogodbami, na borzah ali od drugih trgovcev. Dolgoročne pogodbe z ruskimi in norveškimi proizvajalci plina imajo verjetno še vedno največji vpliv na oblikovanje veleprodajnih cen. Dolgoročne pogodbe se običajno sklepajo za zelo dolga obdobja do 30 let. V preteklosti so bile formule za določitev cen plina v teh pogodbah spremenjene, vendar same dolgoročne pogodbe niso bile ukinjene ⁽³⁾. Glede na podatke Eurostata je leta 2016 plin v Češko republiko uvažalo 36 subjektov ⁽⁴⁾.
- (88) Po podatkih regulatorja ERO je imetnik izključnega dovoljenja za aktivnosti tržnega operaterja v Češki republici, tj. OTE a.s., ki organizira promptni trg plina od leta 2010. S spremembo pravilnika za trg plina je bil ukinjen trg plina za dan vnaprej, ki ga je organiziral tržni operater. Na drugi strani je bila vzpostavljena platforma za trg plina znotraj dneva. Po mnenju ERO je ta trg v letu 2016 za udeležence na trgu plina ohranil visoko privlačnost ⁽⁵⁾.
- (89) Največji del trgovanja na veleprodajnem trgu se odvija izven borznih platform in v obliki dvostranskega trgovanja na trgu OTC. Prednost trgovanja OTC je, da ga je mogoče izvajati prilagodljivo, tj. zlasti brez uporabe omejenega nabora pogodb. Pri trgovanju OTC ima pomembno vlogo posredništvo prek posredniških platform. Trgovanje OTC se je leta 2012 zelo povečalo. Skupni trgovinski posli z zemeljskim plinom, ki so bili leta 2016 sklenjeni prek posredniških platform s Češko republiko kot območjem oskrbe, so znašali 88 TWh (93 TWh s količinami, s katerimi se je trgovalo na borznih platformah). Obseg terminskih pogodb se je z 0,7 TWh leta 2014 povečal na 3 TWh leta 2015.
- (90) Leta 2016 je letna poraba plina v Češki republici znašala približno 88 TWh. V primerjavi z letom 2015 je poraba narasla za 8,5 %. Razmerje med trgovano količino na veleprodajnem trgu in porabo je > 1 ⁽⁶⁾.
- (91) Ob upoštevanju dejavnikov, navedenih v uvodnih izjavah 87–90, Komisija v tem primeru meni, da je likvidnost češkega veleprodajnega trga zadostna, da prodajalcem na drobno omogoči dostop pod konkurenčnimi pogoji, bodisi prek veleprodajnih trgov bodisi prek uvoza. Likvidnost češkega veleprodajnega trga ne preprečuje maloprodaji zemeljskega plina, da bi se neposredno izpostavila konkurenci.

Cenovna konkurenca in regulacija cen

- (92) Cena plina brez davkov za končne odjemalce je sestavljena iz dveh glavnih delov ⁽⁷⁾. Prvi del, ki pomeni 22 % cene, vsebuje regulirane elemente (prenos, distribucija itd.). Drugi del, ki pomeni 78 % cene, je cena blaga, ki vključuje maloprodajno maržo. Drugi del ni reguliran ⁽⁸⁾.

Maloprodaja zemeljskega plina velikim odjemalcem

- (93) Za velike odjemalce je raven cen z davki pod povprečjem za EU-28, kar velja tudi v primeru, če se davki izvzamejo ⁽⁹⁾.

Maloprodaja zemeljskega plina malim odjemalcem

- (94) Za male odjemalce je raven cen z davki pod povprečjem za EU-28, kar velja tudi v primeru, če se davki izvzamejo ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ Glej zahtevek, str. 73.

⁽²⁾ Poleg veleprodajnega trga in uvoza je Češka republika leta 2017 proizvedla 1 TWh plina.

⁽³⁾ Glej nacionalno poročilo ERO za leto 2016, str. 39.

⁽⁴⁾ Glej http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Number_of_entities_bringing_natural_gas_into_the_country-T1.png

⁽⁵⁾ Glej nacionalno poročilo ERO za leto 2016, str. 39.

⁽⁶⁾ Leta 2016 je od 93 TWh plina, s katerimi se je trgovalo na veleprodajnem trgu, bilo porabljenih 88 TWh.

⁽⁷⁾ Glej nacionalno poročilo ERO za leto 2016, str. 32.

⁽⁸⁾ Edina izjema od tega pravila je cena plina, ki jo dobavi zasilni dobavitelj, kar po navedbah iz zahtevka (odstavek 3, str. 76) v Češki republici še ni bilo uporabljeno.

⁽⁹⁾ Glede na <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

4. SKLEPNE UGOTOVITVE

4.1 ELEKTRIČNA ENERGIJA

- (95) Konkurenca na češkem maloprodajnem trgu električne energije je strukturno omejena zaradi dejstva, da prodajalci na drobno (razen ČEZ Prodej) nimajo zadostnih lastnih proizvodnih zmogljivosti in dostopa do dovolj likvidnih veleprodajnih trgov, bodisi v Češki republiki bodisi v tujini prek uvoza. Posledično ti prodajalci na drobno ne morejo enakovredno konkurirati družbi ČEZ Prodej, ki je vertikalno integrirana v največjem lokalnem distributerju in največjem proizvajalcu električne energije.

MALOPRODAJA ELEKTRIČNE ENERGIJE VELIKIM ODJEMALCEM

- (96) Združeni tržni delež treh največjih družb za maloprodajo velikim odjemalcem je precej velik (60 %), pri čemer ima največji tržni udeleženec (ČEZ Prodej) [...] odstotni tržni delež. Drugi in tretji največji tržni udeleženec, namreč E.ON in PRE, ki imata [...] odstotni oz. [...] odstotni tržni delež, nista podvržena pravilom Unije o javnem naročanju. Kljub svojemu tržnemu deležu, ki ni zanemarljiv, lahko na ČEZ Prodej izvajata samo omejen konkurenčni pritisk. Dostop do veleprodajnega trga električne energije ni zadosten: skupina ČEZ je daleč največji proizvajalec električne energije v Češki republiki, zmogljivosti povezovalnih daljnovodov pa so omejene in zato je likvidnost veleprodajnega trga električne energije odvisna od ravnanja skupine ČEZ. Ta položaj omejuje možnost nakupa električne energije za osnovno obremenitev in druge produkte, potrebne v konkurenčnem okolju, kar posledično strukturno omejuje možnosti, da bi konkurirali ČEZ Prodej. Iz istega razloga imajo manjši konkurenti omejeno možnost konkuriranja trem največjim dobaviteljem.
- (97) Tržni položaj ČEZ Prodej, E.ON in PRE krepijo močne regionalne značilnosti tega trga in neenakomerni konkurenčni pogoji na treh distribucijskih območjih, kar konkurentom otežuje izpodbijanje tržnega položaja navedenih operaterjev na njihovih distribucijskih območjih. Stopnja menjave odjemalcev, čeprav je višja kot pri malih odjemalcih, je v preteklih letih upadla.
- (98) Ob upoštevanju dejavnikov, preučeni zgoraj, bi bilo treba šteti, da pogoj neposredne izpostavljenosti konkurenci, določen v členu 34(1) Direktive 2014/25/EU, glede maloprodaje električne energije velikim odjemalcem na ozemlju Češke republike ni izpolnjen.

MALOPRODAJA ELEKTRIČNE ENERGIJE MALIM ODJEMALCEM

- (99) Združeni tržni delež treh največjih družb za maloprodajo malim odjemalcem je visok (74 %), pri čemer ima največji tržni udeleženec (ČEZ Prodej) [...] odstotni tržni delež. Drugi in tretji največji tržni udeleženec, namreč E.ON in PRE, ki imata [...] odstotni oz. [...] odstotni tržni delež⁽¹⁾, nista podvržena pravilom Unije o javnem naročanju. Kljub svojemu tržnemu deležu, ki ni zanemarljiv, lahko na ČEZ Prodej izvajata samo omejen konkurenčni pritisk. Dostop do veleprodajnega trga električne energije ni zadosten: skupina ČEZ je daleč največji proizvajalec električne energije v Češki republiki, zmogljivosti povezovalnih daljnovodov pa so omejene in zato je likvidnost veleprodajnega trga električne energije odvisna od ravnanja skupine ČEZ. Ta položaj omejuje možnost nakupa električne energije za osnovno obremenitev in druge produkte, potrebne v konkurenčnem okolju, kar posledično strukturno omejuje možnost konkuriranja ČEZ Prodej. Iz istega razloga imajo manjši konkurenti omejeno možnost konkuriranja trem največjim dobaviteljem.
- (100) Tržni položaj ČEZ Prodej, E.ON in PRE krepijo močne regionalne značilnosti tega trga in neenakomerni konkurenčni pogoji na treh distribucijskih območjih, kar konkurentom otežuje izpodbijanje tržnega položaja navedenih operaterjev na njihovih distribucijskih območjih. Stopnja menjave odjemalcev je precej nizka in zaradi zgoraj omenjenih razlogov nizke maloprodajne cene niso kazalnik neposredne izpostavljenosti konkurenci.
- (101) Ob upoštevanju dejavnikov, preučeni zgoraj, bi bilo treba šteti, da pogoj neposredne izpostavljenosti konkurenci, določen v členu 34(1) Direktive 2014/25/EU, glede maloprodaje električne energije malim odjemalcem na ozemlju Češke republike ni izpolnjen.

⁽¹⁾ Za male odjemalce glej tabelo 10 v odgovoru prijavitelja z dne 10. maja 2017 na zahtevo Komisije po informacijah z dne 21. aprila 2017.

4.2 PLIN

MALOPRODAJA ZEMELJSKEGA PLINA VELIKIM ODJEMALCEM

- (102) Kar zadeva maloprodajo plina velikim odjemalcem v Češki republiki, se lahko položaj povzame, kot sledi: obstaja veliko število odjemalcev, dejavnih na nacionalni ravni; združeni tržni delež treh največjih družb za maloprodajo ni zelo velik (51 %); prvi in tretji največji tržni udeleženec nista podvržena pravilom Unije o javnem naročanju; stopnja zamenjave dobaviteljev je videti zadovoljiva, končni uporabniki ne nadzirajo cene, za likvidnost veleprodajnega trga pa se zdi, da ne ovira neposrednega izpostavljanja maloprodaje plina konkurenci.
- (103) Ob upoštevanju dejavnikov, preučениh zgoraj, bi bilo treba šteti, da je pogoj neposredne izpostavljenosti konkurenci, določen v členu 34(1) Direktive 2014/25/EU, glede maloprodaje plina velikim odjemalcem na ozemlju Češke republike izpolnjen.

MALOPRODAJA ZEMELJSKEGA PLINA MALIM ODJEMALCEM

- (104) Kar zadeva maloprodajo plina malim odjemalcem v Češki republiki, se lahko položaj povzame, kot sledi: obstaja veliko število odjemalcev, dejavnih na nacionalni ravni; skupni tržni delež treh največjih družb za maloprodajo je precej velik (69 %), vendar prvi in tretji največji tržni udeleženec nista podvržena pravilom o javnem naročanju; stopnja zamenjave dobaviteljev je videti zadovoljiva; končni uporabniki ne nadzirajo cene, za likvidnost veleprodajnega trga pa se zdi, da ne ovira neposrednega izpostavljanja maloprodaje plina konkurenci.
- (105) Ob upoštevanju dejavnikov, preučениh zgoraj, bi bilo treba šteti, da je pogoj neposredne izpostavljenosti konkurenci, določen v členu 34(1) Direktive 2014/25/EU, glede maloprodaje plina malim odjemalcem na ozemlju Češke republike izpolnjen.

4.3 SKLEPNA UGOTOVITEV

- (106) Ta sklep temelji na pravnih in dejanskih razmerah v obdobju od novembra 2016 do aprila 2018, kakor je razvidno iz informacij, ki jih je predložil prijavitelj, in iz nacionalnih poročil ERO. Spremeni se lahko, če bi pomembne spremembe pravnega ali dejanskega stanja pomenile, da pogoji za uporabo člena 34 Direktive 2014/25/EU niso več izpolnjeni.
- (107) Ker bi se za storitve v zvezi z maloprodajo električne energije ⁽¹⁾ morala še naprej uporabljati Direktiva 2014/25/EU, je treba opozoriti, da bi bilo treba pogodbe o izvedbi javnega naročila, ki zajemajo več dejavnosti, obravnavati v skladu s členom 6 navedene direktive. To pomeni, da bi bilo treba, kadar naročnik izvaja „mešana“ javna naročila, to je javna naročila, ki se uporabljajo za podporo izvajanju dejavnosti, izvzetih iz uporabe Direktive 2014/25/EU, in tistih, ki niso izvzete, upoštevati dejavnosti, za katere je pogodba pretežno namenjena. V primeru takšnih mešanih javnih naročil, kadar so namenjena predvsem podpori dejavnosti, ki niso izvzete, se uporabljajo določbe Direktive 2014/25/EU. Kadar je objektivno nemogoče določiti, za katero dejavnost je naročilo pretežno namenjeno, se naročilo odda v skladu s pravili iz člena 6(3) Direktive 2014/25/EU.
- (108) Ukrepi iz tega sklepa so skladni z mnenjem Svetovalnega odbora za javna naročila –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Direktiva 2014/25/EU se ne uporablja za javna naročila, ki jih oddajo naročniki in ki so namenjena omogočanju izvajanja naslednjih dejavnosti na ozemlju Češke republike:

- (a) maloprodaja zemeljskega plina velikim odjemalcem;
- (b) maloprodaja zemeljskega plina malim odjemalcem.

⁽¹⁾ Maloprodaja električne energije (velikim in malim odjemalcem).

Člen 2

Direktiva 2014/25/EU se uporablja še naprej za javna naročila, ki jih oddajo naročniki in ki so namenjena omogočanju izvajanja naslednjih dejavnosti na ozemlju Češke republike:

- (a) maloprodaja električne energije velikim odjemalcem;
- (b) maloprodaja električne energije malim odjemalcem.

Člen 3

Ta sklep je naslovljen na Češko republiko.

V Bruslju, 5. julija 2018

Za Komisijo
Elżbieta BIENKOWSKA
Članica Komisije
